

Regeringen och
Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare	Ert datum	Er beteckning
Försvarsdepartementet, Enheten för materiel, forskning och utveckling, Mårten Levin	2016-12-16	Fö2016/01624/MFU
Vårt tjänsteställe, handläggare	Vårt föregående datum	Vår föregående beteckning
LEDS PLANEK		

Yttrande över betänkandet - Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88)

Härmed överlämnar Försvarsmakten yttrande avseende betänkande Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88).

Sammanfattning

Försvarsmakten instämmer i stort i utredningens förslag. Enligt den försvarspolitiska inriktningen ska Försvarsmakten öka den operativa förmågan. Förändringar i materiel- och logistikförsörjningen enligt utredningens förslag skapar väsentligt bättre förutsättning för att Försvarsmakten ska ta ett helhetsansvar för försvarsförmågan i såväl fred och kris som i krig. Utredningens förslag innebär steg i rätt riktning.

Det är angeläget att förändringar genomförs skyndsamt. Försvarsmakten förordar att beslut fattas före halvårsskiftet 2017 för att verksamhetsförändringar ska kunna påbörjas 1 januari 2018.

Försvarsmakten vill särskilt lyfta fram följande:

Det är avgörande att Försvarsmakten fortsatt redovisar förslag till investeringsplan, fattar beslut om avvägningar och omavvägningar i olika beredskapsnivåer samt inom ramen för givna uppgifter i regleringsbrev övergripande styr anskaffningen.

Därutöver anser Försvarsmakten att genomförandet av rekommendationen om att Försvarsmakten får disponera en anslagspost under anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och*

(SFL)

anläggningar är viktigt för att förenkla vidmakthållande och anpassa den operativa förmågan samt för myndighetens möjlighet att höja beredskapen med kort varsel.

Vidare föreslår Försvarmakten att avveckling som är det sista skedet i materielens livscykel ingår i Försvarmaktens del av anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Yttrandets omfattning

Synpunkter redovisas i ordning efter indelningen i betänkandet:

Kapitel 1 Författningsförslag	Synpunkter
Kapitel 2 till och med kapitel 14	Inga synpunkter
Kapitel 15 Logistikförsörjningen anpassas för högre krav på försvarsberedskap	Synpunkter
Kapitel 16 Utvecklad styrning av materieförsörjningen	Synpunkter
Kapitel 17 Utredningens förslag avseende myndigheternas systemstöd för materiel- och logistikförsörjning	Synpunkter
Kapitel 18 Genomförande och uppföljning av förslagen	Synpunkter
Kapitel 19 Konsekvensanalys	Synpunkter
Kapitel 20 Ny ansvarsfördelning och finansieringsmodell	Synpunkter
Kapitel 21 Utredningens rekommendationer	Synpunkter

Kapitel 1 Författningsförslag

Försvarmakten har följande synpunkter när det gäller utredningens författningsförslag.

Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten

Försvarmakten ställer sig bakom utredningens förslag att myndigheten återigen ska få ta ansvar för upphandling av varor och tjänster i likhet med vad som är brukligt hos andra svenska myndigheter. Försvarmakten anser att den föreslagna skrivningen i 11 a § är lämplig i förhållande till det ansvar för upphandling av varor och tjänster m.m. som utredningen föreslår. Samtidigt anser Försvarmakten att regeringen bör överväga att ge Försvarmakten ett ännu större ansvar för dessa frågor. Försvarmakten vill också påpeka att i myndighetens tidigare instruktion fanns ingen sådan begränsning som blir konsekvensen av den skrivning som utredningen nu föreslår.

Förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk

Försvarmakten anser att det behöver förtydligas att Försvarets materielverk endast ska ha en stödjande roll i förhållande till Försvarmakten när det gäller offentlig upphandling inom vidmakthållandet. Mot bakgrund av vad som angetts ovan föreslår Försvarmakten att 1 § får följande lydelse:

Försvarets materielverk ska på uppdrag stödja Försvarmakten att vidmakthålla, destruera och kassera varor samt upphandla byggentreprenader, varor och tjänster.

Lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation avseende justering i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, jämför avsnitt 21.1.2 nedan .

Kapitel 15 Logistikförsörjningen anpassas för högre krav på försvarsberedskap

15.1 Förslag avseende materiel- och logistikförsörjningens inriktning

Utredningens förslag:

– Materiel- och logistikförsörjningen till Försvarmakten utformas utifrån regeringens operativa krav på Försvarmaktens krigsorganisation.

Försvarmakten tillstyrker utredningens förslag.

En sammanhållen krigsorganisation med samlade logistikresurser är väsentligt för att Försvarmakten ska kunna ta ett helhetsansvar för genomförande av verksamhet och operationer i såväl fred och kris som i krig.

Förslaget ger Försvarmakten möjlighet att ha en helhetsbild, större handlingsfrihet och kontroll på materiel som ska användas i fred, kris och krig. Detta underlättar uppbyggnaden och användningen av krigsförbandens operativa förmåga.

15.2 Förslag avseende logistiktjänster

Utredningens förslag:

- Försvarsmakten övertar ansvaret för den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsområde förråd, service och verkstäder hos Försvarets materielverk.
- Verksamheten inom verksamhetsområde förråd, service och verkstäder, med tillhörande anläggningstillgångar, förs över till Försvarsmakten.
- Instruktionerna för Försvarsmakten och Försvarets materielverk ändras i enlighet med författningsförslagen.

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag.

Förslaget möjliggör att logistikresurserna i Försvarsmakten organiseras och används effektivt i samtliga beredskapsnivåer. Utredningens förslag innebär att Försvarsmakten ansvarar för all personal i krigsorganisationen vid höjd beredskap. Enligt 32 a §, förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, får idag Försvarsmakten meddela föreskrifter i fråga om skyldigheten för Försvarets materielverk att tillhandahålla logistik i form av service-, förråds- och verkstadstjänster för att Försvarsmakten skall kunna fullgöra verksamhet under höjd beredskap. Som en följd av att ansvaret för service-, förråds- och verkstadstjänster överförs till Försvarsmakten ges handlingsfrihet att, inom ramen för de egna befogenheterna, nyttja dessa resurser även då regeringen inte beslutat om höjd beredskap, t ex vid ÖB aktivering av krigsförband i ett snabbt försämrat säkerhetsläge. Krigsplacerad personal, andra logistikresurser och tjänster kan därmed planeras samlat med utgångspunkt i Försvarsmaktens operativa verksamhet. Detta kommer att resultera i tydligare och färre gränssytor mellan myndigheterna vilket ger tydligare beslut och effektivare genomförande.

15.3 Förslag avseende vidmakthållande av Försvarsmaktens materiel

Utredningens förslag:

- Försvarsmakten ges ansvaret för att driftstyra och vidmakthålla myndighetens materiel.
- Resurser för driftstyrning och vidmakthållande inom Försvarets materielverk förs över till Försvarsmakten.
- Instruktionerna för Försvarsmakten och Försvarets materielverk ändras enligt författningsförslaget. Därutöver bör regeringen överväga behovet av en ytterligare reglering av uppgifter inom vidmakthållandet.

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag vad gäller strecksats 1 och 2. Beträffande

strecksats 3 anser Försvarsmakten att ytterligare reglering av uppgifter inte krävs. Förslaget om ansvaret för driftstyrning och vidmakthållande av Försvarsmaktens materiel skapar en tydlighet avseende Försvarsmaktens ansvarstagande då både ansvar och befogenhet för att vidmakthålla krigsförband med tillhörande materiel finns inom Försvarsmakten. Materiel och dess vidmakthållande är en viktig del av krigsförbandens förmågeuppbyggnad och tillgänglighet. Förslaget ger Försvarsmakten ansvar för hela beslutskedjan i alla tidsperspektiv för krigsförband och dess operativa förmågor. Detta avser, bland annat, beslut om vilken materiel som ska vidmakthållas, vilken materiel som används och underhålls av förband eller industri, vilken materiel som förvaras i vilka förråd samt vilken materiel som ska avvecklas. Behovet av förändringar i enlighet med utredarens förslag har också påvisats i de beredskapskontroller Försvarsmakten genomfört.

Försvarsmakten får möjlighet att optimera materielanvändning för enskilda materielsystem och för helheten. På detta sätt samordnas styrning av logistikförsörjningen med övrig styrning av krigsförband vilket innebär att Försvarsmakten vid behov kan göra omprioriteringar avseende användning av materiel, dess vidmakthållande samt omprioritering av anskaffning avseende minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Detta är inte minst viktigt i och med att omvärldsutvecklingen ställer väsentligt ökade krav på operativ tillgänglighet och uthållighet för att bättre kunna möta snabba förlopp och oväntade händelseutvecklingar.

Försvarsmakten instämmer med utredaren att materiel- och logistikförsörjningen ska organiseras utifrån regeringens operativa krav på Försvarsmaktens krigsorganisation och inte utifrån en sammanhållen försvarslogistik eller ett livscykelperspektiv. En och samma organisation behöver inte vara ansvarig för alla skeden i livscykeln. Ansvar kan fördelas på olika organisationer vid olika skeden och processer. All kompetens finns sällan inom endast en organisation.

Vikten läggs på överlämning av information och dokumentation mellan aktörer. Det är viktigt för Försvarsmakten att vid övergång från produktion av ett system, till dess vidmakthållande, görs en överlämning av bland annat teknisk dokumentation. Denna dokumentation tillsammans med behov av materielens användning utgör grund för Försvarsmaktens upphandling av vidmakthållandet för system i olika beredskapsnivåer. Härvid får Försvarsmakten en möjlighet till att prioritera vidmakthållandet utifrån rådande omständigheter.

Utredningen föreslår att regeringen bör överväga behovet av en ytterligare reglering av uppgifter inom vidmakthållandet. Försvarsmakten ser inget behov av sådan ytterligare reglering då allt ansvar och finansiering för vidmakthållande, enligt förslaget, kommer att åligga Försvarsmakten.

Utredningens förslag möter kravet på vidmakthållande av materiel. För att Försvarsmakten även ska kunna ta ansvar för vidmakthållande och anpassning av operativ förmåga behöver Försvarsmakten kunna anskaffa viss materiel, se vidare nedan vad som anförs angående avsnitt 21.1.1.

15.4 Förslag avseende upphandling inom logistikförsörjningen

Utredningens förslag:

- Försvarmakten övertar ansvaret att upphandla varor och tjänster inom ramen för logistikförsörjningen det vill säga verksamhet som enligt regeringens budgetförslag för 2017 föreslås finansieras med anslag *1:1 Förbandsverksamhet och beredskap*.
- Instruktionerna för Försvarmaktens och Försvarets materielverk ändras enligt författningsförslag.
- Delar av verksamhetsområde marknad och inköp hos Försvarets materielverk förs över till Försvarmakten.
- Försvarmakten övertar ansvaret för ingångna underhållsavtal.

Försvarmakten tillstyrker utredningens förslag.

Förslag enligt betänkandet avseende upphandling inom anslaget förbandsverksamhet och beredskap ses av Försvarmakten som grundläggande för en effektiv logistikförsörjning och stärkt ledning av krigsorganisationen.

Genom att myndigheten övertar ansvaret för att upphandla varor och tjänster kan Försvarmakten styra och följa upp logistiken oavsett om den utförs av Försvarets materielverk eller extern aktör. Den befintliga affärsmodellen med FMV som mellanaktör ger inga värdeskapande aktiviteter utan medför svårkontrollerade ekonomiska flöden och otydliga ansvarsförhållanden gentemot externa aktörer. Ett direkt affärsförhållande med extern aktör minskar därmed en omfattande administration och resulterar i tydligare ansvarsförhållanden för Försvarmakten gentemot externa aktörer. Försvarmakten får därmed bättre möjlighet att effektivt hantera tidskritiska förlopp och oväntad händelseutveckling med ökade behov inom särskilt kritiska områden.

Om utredarens rekommendation genomförs, där del av anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* tilldelas Försvarmakten, bidrar det både till att logistikförsörjningen blir effektivare och skapar förutsättning för forcerad anskaffning vid höjd beredskap och med det vidta åtgärder som stärker den operativa förmågan.

Det kan däremot uppstå koordinerings behov vid upphandlingsförfarande när två myndigheter möter en leverantör. Detta kräver då att Försvarmakten och Försvarets materielverk har en långt driven samverkan och koordinering avseende både kommersiella, tekniska och operativa frågor vid genomförandet av sådana upphandlingar. Myndigheterna måste samordna upphandling av systemets olika skeden för att säkerställa den bästa effekten för staten. Detta förhållande är dock inte unikt inom det offentliga området. Det förekommer både i andra statliga och kommunala sammanhang.

15.5 Förslag om att upphäva regeringsbeslut

Utredningens förslag:

- Regeringsbeslut 8 och 9 från den 28 juni 2012 upphävs.

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag.

Försvarsmakten delar utredningens synpunkter avseende att genomförda effektiviseringar bibehålls, så långt detta är möjligt inom ramen för ny försvarspolitisk inriktning.

Kapitel 16 Utvecklad styrning av materieförsörjningen

16.1 Försvarsmaktens kompetens och resurser att ta ansvar för materiell utformning av förbanden utökas

Utredningens förslag:

- Försvarsmaktens kapacitet att beställa materiel förstärks. Resurser för att utforma det materiella innehållet i förbanden och kravställa materielbehov (beställarkompetens) tillförs Försvarsmakten.
- Beställarkompetens förs över från Försvarets materielverk till Försvarsmakten (antal befattningar och kompetenser motsvarande överföringen av de materielsystemansvariga som genomfördes inom ramen för Försvarslogistikreformen).

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag.

Försvarsmakten instämmer i förslaget avseende utökning av Försvarsmaktens kompetens och resurser för att ta ansvar för materielutformning av förbanden. Kompetenstillgången är kritisk då Försvarsmakten enligt förslaget ansvarar för den operativa kravställningen på materielsystemen samt bedömningar och avvägningar avseende materielutformning för krigsförbanden. Kompetensen skall också svara för att de tekniska systemen som tillförs kan samverka med befintliga materielsystem. Försvarsmakten ska även ha erforderlig kapacitet att ställa krav på Försvarets materielverk eller annan utförare.

Utformningen av tekniska system och kravställning som säkerställer samfunktion mellan dessa kräver att adekvat beställarkompetens förs över till Försvarsmakten. Myndigheten anser, i likhet med Ekonomistyrningsverket, att Försvarsmaktens beställarkompetens var otillräckligt redan innan försvarslogistikreformen. Det senare kan resultera i att kompetensen hos Försvarsmakten ytterligare behöver förstärkas utöver det som utredningen föreslår. Tillförseln av kompetens resulterar i en mer uthållig kompetensförsörjning i Försvarsmakten,

då potential till lokala karriärmöjligheter uppstår. Försvarsmakten kan öka attraktionskraften i samband med rekryteringen då det kommer finnas fler karriärvägar för anställda. Officerare och civilanställda får möjlighet att arbeta med mer omväxlande och kunskapskrävande tjänster utan att behöva byta arbetsort.

16.2 Regeringens styrning av materieförsörjningen förstärks

Utredningens förslag:

- Dispositions rätt till anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* tilldelas Försvarets materielverk.
- Anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* delas i två anslagsposter.
 - Anslagspost 1 finansierar anskaffning av materiel och avser statens betalningar till industrin för levererad materiel eller materielltjänster.
 - Anslagspost 2 finansierar direkta utgifter för Försvarets materielverks uppgifter vid förberedelse av anskaffning av materiel och vid anskaffning av Försvarsmaktens materiel fram till att materielen levereras till Försvarsmakten samt för utgifter när materiel avvecklas.
- Försvarets materielverk tilldelas ett beställningsbemyndigande för anskaffningarna på anslaget *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*.
- Regeringen beslutar att Försvarets materielverk får disponera anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* utifrån Försvarsmaktens beställningar. Regeringen beslutar om Försvarets materielverks användning av anslaget i regleringsbrevet.
- Försvarets materielverk bör teckna samråd på de investeringar Försvarsmakten framställer till regeringen om att få anskaffa. (de investeringar som ska belasta anslaget *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*).
- Den inomstatliga beställar- utförarmodellen inom anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* avvecklas.
- Försvarsmakten redovisar förslag till investeringsplan avseende materielinvesteringar enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med stöd av underlag från Försvarets materielverk.
- Utbetalning av anslagsmedel och räntekontokredit utgår från tillämpningen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Försvarsmakten noterar att anslagsstrukturen har ändrats sedan betänkandet lades fram.¹

¹ Från och med 2017 har anslag *1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* delats upp i *1:1.3. Vidmakthållande av materiel och anläggningar* och *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*.

I likhet med det som Försvarsmakten tidigare anfört anser Försvarsmakten att utredarens förslag inte är den optimala lösningen för Försvarsmaktens verksamhet. Utredarens betänkande hade givit Försvarsmakten större möjlighet att ta ett helhetsansvar för försvarsförmågan samt varit mer robust med kortare ledtider i materielförsörjningen om Försvarsmakten tilldelats dispositionsrätten för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Försvarsmakten bedömer dock att utredningens förslag kan ge tillräcklig effekt och tillstyrker därför förslaget i denna del. Ett villkor är emellertid att Försvarsmakten fortsatt redovisar förslag till investeringsplan, hanterar avvägningar och omavvägningar samt styr anskaffningen på en anpassad nivå inom ramen för givna uppgifter i Försvarsmaktens regleringsbrev. Utgående från utredningens förslag är detta nödvändigt för att kunna ta ett helhetsansvar för försvarsförmågan i samtliga beredskapsnivåer.

Försvarsmakten vill peka på att, till skillnad från Trafikverket, som ingår i utgiftsområde 22 Kommunikationer, har Försvarsmakten en annan upphandlande myndighet för investeringar. Detta ger andra finansiella- och verksamhetsflöden.

Försvarsmakten förordar att få disponera anslagsmedel från anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* för att finansiera anskaffning av anslagsfinansierade anläggningar. Se vidare vad som anförs nedan beträffande avsnitt 21.1.1.

16.3 FMV tilldelas ett förvaltningsanslag

Utredningens förslag:

- Försvarets materielverk tilldelas ett förvaltningsanslag.
- Anslaget får användas för Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Från anslaget finansieras utgifter för ledning, ekonomiadministration, personaladministration, planering och uppföljning av verksamheten, övrigt verksamhetsstöd och intern utveckling till den del dessa aktiviteter inte är direkt hänförliga till kärnverksamhetens produkter och tjänster/prestationer och relaterar till att förändra eller vidmakthålla teknisk förmåga vid Försvarsmakten.
- Anslaget får även finansiera den verksamhet som i dag omfattas av ändamålet för anslag *1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor och exportstöd m.m.*
- Anslagsposterna inom anslag *1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor och exportstöd m.m.* kvarstår och förs över till det nya anslaget. Den tidigare avgiftsfinansierade verksamheten bildar en ytterligare anslagspost.
- Det nya anslaget finansieras genom att medel förs från *anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, 1:4 vidmakthållande, avveckling m.m.* av materiel och anläggningar, och *1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor och exportstöd m.m.*
- Anslaget *1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor och exportstöd m.m.* avvecklas.
- Det ekonomiska målet för de vidmakthållandetjänster som Försvarets materielverk tillhandahåller Försvarsmakten ändras från full kostnadstäckning till att avgifterna ska finansiera direkta kostnader.

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag.

Enligt Försvarsmaktens uppfattning är det viktigt att tydliggöra detaljerna och omfattningen av förvaltningsanslaget, detta för att de samlade medlen i så stor utsträckning som möjligt ska bidra till att skapa operativ förmåga. Försvarsmakten anser därmed, i likhet med utredningens förslag, att det är av stor vikt att avgifterna för vidmakthållandetjänster endast ska avse Försvarets materielverks direkta kostnader.

Försvarsmakten anser i enlighet med utredningens förslag att en ny ansvarsfördelning gällande den förutsättningsskapande verksamheten ska genomföras. Försvarsmakten förordar därmed att såväl ansvar som finansiering av systemledning, och delar av produktionsledning och kommersiell ledning förs över till Försvarsmakten. Den förutsättningsskapande verksamheten utgör en viktig del för utvecklingen av den operativa förmågan och kan delas upp i olika faser. De tidiga faserna som Försvarsmakten ansvarar för innefattar bland annat samfunktion för olika system. Försvarsmakten anser att denna samfunktion ska finansieras via anslag *1:1 ap. 1 Förbandsverksamhet och beredskap*. De andra faserna avser bland annat

framtagning av kravställning avseende olika materielsystem och vidmakthållande. Försvarsmakten ser att det för dessa faser kan finnas behov av stöd från FMV och att det därmed ska vara möjligt att kunna köpa det stödet från FMV med avgifter som avser direkta kostnader. Denna del anser Försvarsmakten bör finansieras via anslag 1:1 ap. 3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* samt 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Det är av stor vikt att Försvarsmakten får möjligheten att ta ansvaret för faserna i det tidiga skedet eftersom denna verksamhet är en grundförutsättning för utvecklingen av Försvarsmaktens samlade operativa förmåga.

16.4 Forum för informationsutbyte formaliseras

Utredningens förslag:

- Processen för investeringar i försvarsmateriel formaliseras avseende informationsutbyte mellan myndigheterna samt rapporteringen till regeringen. Informationen ska omfatta samtliga pågående och planerade investeringar med tillhörande information om leverans, viktigare beslutstidpunkter, ekonomiska utfall samt ännu icke intecknat ekonomiskt utrymme.
- Krav på hur information om planerad och genomförd verksamhetska lämnas mellan myndigheterna och från myndigheterna till regeringen tydliggörs i regleringsbreven.
- Regelbundna uppföljningsmöten mellan Regeringskansliet, Försvarsmakten och Försvarets materielverk bör genomföras. Mötesformen bör regleras i myndigheternas regleringsbrev.

Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag.

Utredningen föreslår en ny modell för anskaffning av ny materiel. Förslaget innehåller bland annat ett nytt forum för informationsutbyte. Här anser Försvarsmakten att det föreslagna forumet för informationsutbyte ska balanseras mot redan befintliga forum.

16.5 Materielen förs över från FMV till Försvarmakten när anskaffningen är slutförd

Utredningens förslag:

- Regeringen beslutar i myndigheternas regleringsbrev om förutsättningarna som ska gälla för att färdigställda tillgångar ska överföras från Försvarets materielverk till Försvarmakten.
- Utgångspunkten bör vara att överföringen sker efter att Försvarmakten godkänt leveransen.
- Försvarets materielverk måste i samband med överföringen lämna information som uppfyller Försvarmaktens krav.
- Innan överföring redovisar Försvarets materielverk pågående arbete och statskapital.

Försvarmakten tillstyrker utredningens förslag.

Ur Försvarmaktens perspektiv är det viktigt att Försvarets materielverk i samband med överföring av materiel till Försvarmakten lämnar information som uppfyller Försvarmaktens behov avseende bland annat tekniska, kommersiella och finansiella förhållanden. Denna specificeras i Försvarmaktens beställning. Tillgång till informationen är en förutsättning för att Försvarmakten ska kunna fatta beslut om användning och ta ett vidmakthållandeansvar för nyanskaffad materiel.

16.6 Höjd anslagskredit på anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, och minskad övrig kreditram i Riksgäldskontoret

Utredningens förslag:

- Försvarets materielverks övriga kredit i Riksgäldskontoret minskas successivt för att på sikt endast omfatta exportrelaterade behov och behov av förskottsbetalningar till leverantörer inom Försvarmaktens materieförsörjning.
- En anslagskredit bör medges om 10 procent för anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.
- Möjligheten att spara anslagsmedel bör bedömas utifrån de behov som kan uppstå som ett resultat av försenade materielleveranser.

Försvarmakten tillstyrker delar av utredningens förslag.

Utredningen föreslår en successiv övergång av statliga utgifter som ännu inte redovisats mot anslag. Försvarmakten förordar istället att en justering görs vid ett och samma tillfälle med övergången till den nya ordningen. Skälet är att Försvarmakten ser problem med att under en övergångsperiod använda två olika metoder för redovisning mot anslag. Vid genomförandet kan det finnas behov av särskilda kreditmöjligheter. I övriga delar tillstyrker Försvarmakten utredningens förslag.

Försvarmakten förordar samma förhållande avseende anslagskredit och anslagssparande för anslagspost 1:1.3 *Vidmakthållande för materiel och anläggningar*.

Kapitel 17 Utredningens förslag avseende myndigheternas systemstöd för materiel- och logistikförsörjning

17.1 En arbetsgrupp bör samordna arbetet med gemensamma systemstödsfrågor

Utredningens förslag:

- Myndigheternas arbete med systemstödet för materiel- och logistikförsörjning behöver samordnas. En arbetsgrupp bör därför inrättas under Regeringskansliets ledning för att säkerställa att samordning sker.

Försvarmakten avstyrker utredningens förslag.

Hela betänkandet "Logistik för högre beredskap" ger en tydligare och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan myndigheterna än idag. Enligt förslaget ska Försvarmakten lägga detaljerade beställningar och klargöra vilken data som krävs av Försvarets materielverk för att Försvarmakten ska kunna godkänna leverans och besluta om användning. Utredningens rekommendation enligt avsnitt 21.1.1 nedan minskar ytterligare behovet av administration och manuella avstämningar mellan myndigheterna och därmed också behovet av samordning av systemstöd.

Försvarmakten anser att Regeringskansliet i första hand bör överlåta till myndigheterna att koordinera arbetet med genomförandet av föreslagna förändringar. I andra hand bör koordineringen ske i Regeringskansliets redan etablerade mötesforum och vid behov formaliseras i regeringsbeslut och regleringsbrev.

Mot bakgrund av ovan anser Försvarmakten att det inte finns ett behov av en arbetsgrupp för samordning av systemstödfrågor.

Kapitel 18 Genomförande och uppföljning av förslagen

18.1 Förslagen bör omhändertas som en helhet

Försvarmakten instämmer i utredningens förslag och delar uppfattningen att det är viktigt att förslagen omhändertas som en helhet. Därtill ser myndigheten det som avgörande att rekommendationen enligt avsnitt 21.1.1 nedan genomförs för att förenkla anpassningar av Försvarmaktens operativa förmåga vid höjd beredskap.

Försvarmakten vill särskilt framhålla betydelsen av att utredningens förslag och rekommendation genomförs skyndsamt då den är en del i Försvarmaktens möjlighet att ta ansvar för försvarsförmågan. Försvarmakten förordar därför att utredningens förslag och rekommendationen beslutas före halvårsskiftet 2017 för att genomföra verksamhetsförändringen 1 januari 2018.

Att ytterligare senarelägga genomförandet leder till fortsatta effektförluster för förbandens förmåga och löser heller inte utmaningarna som Ekonomistyrningsverket påtalat avseende de finansiella flödena. Vidare riskerar en senareläggning att förändringen behöver genomföras i ett ytterligare försämrat omvärldsläge än det som nu råder.

18.2 Regeringskansliet leder genomförandet av förslagen

Utredningens förslag:

- Regeringskansliet bör tillsätta en samordningsgrupp med representation från Regeringskansliet, Försvarmakten och FMV, för att koordinera arbetet med att genomföra förslagen.

Försvarmakten avstyrker förslaget.

Försvarmakten anser att Regeringskansliet i första hand bör överlåta till myndigheterna att koordinera arbetet med genomförandet av föreslagna förändringar. I andra hand bör koordineringen ske i Regeringskansliets redan etablerade mötesforum och vid behov formaliseras i regeringsbeslut och regleringsbrev.

18.3 Utredningens förslag bör utvärderas och ytterligare åtgärder bör övervägas

Utredningens förslag:

- Regeringen bör löpande följa upp hur myndigheterna genomför utredningens förslag. Regeringen kan i detta arbete anlita en oberoende part.
- En utvärdering ska göras senast 5 år efter ikraftträdandet och då pröva om syftet med den nya ordningen uppnåtts.

Försvarsmakten tillstyrker förslaget.

Kapitel 19 Konsekvensanalys

Försvarsmakten anser i enlighet med utredningens förslag om att en ny ansvarsfördelning gällande den förutsättningsskapande verksamheten bör genomföras. Detta innebär bland annat att såväl ansvar som finansiering av till exempel delar av systemledning, produktionsledning och kommersiell ledning förs över till Försvarsmakten.

Försvarsmakten ser risker att vid övergången överföra samtliga åtaganden inom anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* till FMV. Åren sedan regeringsbeslut i juni 2012 med omdaning försvarslogistik har innehållit krav att beställa på högre systemnivå. Med föreslagen ny finansieringsmodell ser Försvarsmakten ett behov av att se över om det finns åtaganden med stor ekonomisk påverkan som behöver preciseras och eventuellt omförhandlas under de första åren med ny modell.

Om inte del av anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* disponeras av Försvarsmakten enligt rekommendationen ger det flera verksamhetskonsekvenser som också identifieras i utredningen. Två sådana betydande konsekvenser är fortsatt omfattande administration och ett stort antal årliga transaktioner med risk för brister i informationsöverföringen mellan myndigheterna. Försvarsmakten konstaterar att vid höjd beredskap kommer höjning av lagernivåerna av beredskapsvaror och andra anskaffningar att leda till en kraftigt ökad transaktionsvolym inom anslaget. Om dessa transaktioner skall gå via Försvarets materielverk riskerar det att försvåra och ytterst att försena intagandet av höjd beredskap.

Genom att genomföra utredningens rekommendation om att Försvarsmakten får disponera en anslagspost på anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* minskar osäkerheter i de finansiella flödena, då bland annat antalet transaktioner mellan myndigheterna minskar väsentligt. Detta gäller även finansiella flöden mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket.

Försvarmakten vill understryka vikten av att verksamhetsövergången från Försvarets materielverk till Försvarmakten innehåller rätt kompetenser kopplat till den verksamhet som enligt utredningens förslag framöver ska bedrivas av Försvarmakten. Försvarmakten delar betänkandets syn att angivet antal befattningar kan behöva justeras. Det torde handla om en större verksamhetsövergång än den som utredningen redovisar i tabell "Initial bedömning av de personella konsekvenserna".

Att ytterligare senarelägga genomförandet leder till fortsatta effektförluster för förbandens förmåga och löser heller inte utmaningarna som Ekonomistyrningsverket påtalat avseende de finansiella flödena. Vidare riskerar en senareläggning att förändringen behöver genomföras i ett ytterligare försämrat omvärldsläge än det som nu råder.

Kapitel 20 Ny ansvarsfördelning och finansieringsmodell

Utredningen föreslår att Försvarmakten ska kunna styra utformningen av tekniska system och ställa krav som säkerställer samfunktion mellan materielsystem och även ta ansvar i övrigt. Försvarmakten ser det som viktigt att föreslagen ansvarsfördelning blir beslutad för att förbättra Försvarmaktens möjlighet att ta helhetsansvar för försvarsförmågan i samtliga beredskapsnivåer.

Försvarmakten instämmer med utredningens beskrivning, dock med förtydligandet att direkta kostnader inte ska belasta Försvarets materielverks föreslagna förvaltningsanslag. Direkta kostnader för projektering av materielobjekt som ska förberedas för anskaffning ska i sin helhet belasta anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Kapitel 21 Utredningens rekommendationer

21.1.1 En anslagspost på anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* till Försvarmaktens disposition

Utredningens förslag:

- Regeringen överväger om Försvarmakten bör få disponera en anslagspost på anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.
- anslagsposten finansierar:
 - anskaffning av materiel med mindre ekonomisk omfattning
 - höjda lagernivåer av beredskapsvaror i lager
 - anslagsfinansierade anläggningar

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation

Ur Försvarsmaktens perspektiv är det av stor vikt att utredningens rekommendation att Försvarsmakten ska få disponera en anslagspost på anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* genomförs. Rekommendationen bidrar till att logistikförsörjningen blir effektivare och att det blir enklare att vidmakthålla och kunna anpassa den operativa förmågan.

Försvarsmakten anser, i likhet med utredaren, bl.a. att anslagsposten ska omfatta anskaffning av materiel med mindre ekonomisk omfattning. Vidare anser Försvarsmakten att anslagspostens avgränsningar avseende materielanskaffningen bör överses och eventuellt omfatta även andra aspekter än de ekonomiska.

Rekommendationen att Försvarsmakten får disponera anslagsposten för höjda lagernivåer innebär bl.a. ett sammanhållet ansvar för beredskapsvaror i lager, mindre administrativ belastning och möjlighet att anpassa beredskapen.

Försvarsmakten tillstyrker rekommendationen gällande anslagsfinansierade anläggningar.

Vidare är det viktigt att Försvarsmaktens anslagspost på *1:3* kan användas för att finansiera direkta anskaffningar för skyndsamma eller särskilda behov av varor och tjänster som finansieras på anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*. Vad avser skyndsamma eller särskilda behov så redovisar Försvarsmakten det till regeringen i särskild skrivelse.

Detsamma gäller för avveckling av materiel, då avveckling är det sista skedet i materielens livscykel. Om Försvarsmakten hanterar avvecklingen själv eller köper tjänsten undviks onödig administration samt dubblerade transaktionskostnader.

Mot bakgrund av det ovan beskrivna föreslås följande förändringar av förslaget i 16.2. Föreslagna ändringar är inom klammer.

- Dispositions rätt till anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* tilldelas [Försvarsmakten, anslagspost 1 och Försvarets materielverk anslagspost 2 och 3]
- Anslag *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* delas i [tre] anslagsposter
- [Anslagspost 1 finansierar anskaffning av materiel med mindre ekonomisk omfattning, höjda lagernivåer av beredskapsvaror i lager och anslagsfinansierade anläggningar, avveckling samt vid anskaffningar för skyndsamma eller särskilda behov av varor och tjänster.]
- Anslagspost [2] finansierar anskaffning av materiel och avser statens betalningar till industrin för levererad materiel eller materieltjänster.
- Anslagspost [3] finansierar direkta utgifter för Försvarets materielverks uppgifter vid förberedelse av anskaffning av materiel och vid anskaffning av Försvarsmaktens materiel fram till att materielen levereras till Försvarsmakten [~~samt för utgifter när materiel avvecklas~~].
- [Försvarsmakten tilldelas ett beställningsbemyndigande för anslaget *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar*, för anskaffningar och avveckling på anslagspost *1:3.1.*]

- Försvarets materielverk tilldelas ett beställningsbemyndigande för anskaffningar på anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, [anslagspost 1:3.2 och 1:3.3].
- Försvarets materielverk [ska] teckna samråd, [där Försvarets materielverk har lämnat underlag], på de investeringar Försvarmakten framställer till regeringen att få anskaffa.

21.1.2 Justering i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Utredningens förslag:

– Regeringen ser över formuleringen i 1 kap. 9 § andra och tredje stycket i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation.

Försvarmakten delar utredningens uppfattning att lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet bör justeras.

21.1.3 Inventering av befintliga tillgångar

Utredningens förslag:

– Regeringen bör överväga om Försvarmakten ska ges i uppdrag att genomföra en särskild inventering av samtliga materiella tillgångar som ingår i det militära försvaret.

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation.

21.1.4 Försörjningssäkerhet

Utredningens förslag:

– Regeringen bör ta initiativ till en översyn av den strategiska styrningen av statens förhållande till utomstatliga leverantörer och dess betydelse för försörjningssäkerheten. Översynen bör inkludera en riskanalys av leverantörerna.

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation.

21.1.5 Beredskapskredit för totalförsvaret

Utredningens förslag:

- Regeringen tar initiativ till en omprövning av behovet och omfattningen av beredskapskrediten för totalförsvaret.

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation.

21.1.6 Samhällsinvesteringar respektive verksamhetsinvesteringar

Utredningens förslag:

- Regeringen bör överväga en översyn av den reglering som styr kategoriseringen i samhällsinvesteringar respektive verksamhetsinvesteringar.

Försvarmakten tillstyrker utredningens rekommendation.

21.1.7 Ledningssystem

Utredningens förslag:

- Regeringen bör överväga en översyn av ledningssystemområdet utifrån behovet att kunna möta ett väpnat angrepp.

Försvarmakten avstyrker utredarens rekommendation.

Försvarmakten ser för närvarande ringa behov av att genomföra rekommendationen om att överväga en översyn av ledningssystemområdet.

-o0o-

Detta yttrande har beretts i enlighet med 22§ i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten, varvid generaldirektör Peter Sandwall, generallöjtnant Dennis Gyllensporre, C LEDS JUR Carin Bratt, ekonomidirektör Helena Holmstedt, generalmajor Klas Eksell, konteramiral Jonas Haggren, kommunikationsdirektören Marcela Sylvander, generallöjtnant Johan Svensson, viceamiral Jan Thörnqvist och generalmajor Gunnar Karlsson har deltagit.

-o0o-

Beslut i detta ärende har fattats av general Micael Bydén. I den slutliga handläggningen har deltagit generaldirektör Peter Sandwall, generallöjtnant Dennis Gyllensporre, stf C LEDS JUR Anna Asp, generalmajor Fredrik Robertsson, generallöjtnant Johan Svensson, kommendör Håkan Rugeland, Samra Flach och ekonomidirektör Helena Holmstedt, den sistnämnde tillika föredragande.

Micael Bydén
Överbefälhavare

Helena Holmstedt

Sändlista

Försvarsdepartementet 103 33 Stockholm

Som orientering

Försvarets materielverk
Ekonomistyrningsverket
Statskontoret
OFR/O FM
OFR/S
SACO Försvar
SEKO Försvar

Inom egen Försvarsmakten

C LEDS
LEDS STAB ÖB/GD stöd
C PROD
C INSATS
C MUST